

Троє братів і песиголовець

казка

Колись на Верховині жили троє братів: Петро, Микола й Іван. Були вони такі бідні, що крім живої душі нічого не мали. Заробити не було де, а їсти треба. Думали вони, думали, що робити і вирішили найнятись пастухами.

Прийшла весна, весела, рум'яна, запашна. Все ожило, зазеленіло. Заструменіли потоки, заспівали пташки, повіяв над полонинами вітерець.

Погнали брати овець на полонину. Пасли через цілу весну й літо. А як прийшла осінь, зібрались в село. Лиш стали спускатись з гір, як піднялася буря. Вівці втекли до лісу, і ніяк пастухи не могли їх звідтам вигнати. Прийшлося заночувати в лісі. Стали розводити багаття, щоби зігрітись і висушити одяг. Якось назбирали попід колодами сухого листя, розвели вогонь, зварили вечерю, а потім лягли й стали по черзі казки розповідати. Довго їх повідали, аж поки сон їх не зморив. Раптом чують: хтось в лісі кричить:

— Буй, бу-у-уй!

Микола озвався:

— Гей, Ге-е-ей!

І знову хтось вже ближче крикнув:

— Буй, бу-у-уй!

Микола знову:

— Гей, ге-е-ей!

І втретє голос почувся вже зовсім близько:

— Буй, бу-у-уй!

Глянули брати й поніміли з жаху: стоїть перед ними песиголовець. Сам величезний, тіло людське має, а голову псячу. На лобі око, як жарина палає.

Микола першим оговтався і крикнув псам, щоби песиголовця нагнали. Але пси песиголовця не чіпають.

— На що-сти мене кликали? — питає песиголовець.

Брати мовчать, не знають, що мають казати.

— Ну раз так, то підете зі мнов. Або буде вам тут кінець.

Налякались брати, пішли за песиголовцем. Де вже їм було боротись з таким чудовиськом. Пішли пастухи, а за ними й вівці.

Йшли брати цілу ніч, а на ранок прийшли до велетенських скель. Песиголовець загнав овець в сарай, а братів замкнув в сінях. Сидять брати й не знають, що песиголовець розклав в печі вогонь, щоби засмажити на ньому котрогось із них, а то й всіх зразу. Як піч добре розтопилась, прийшов песиголовець і став вибирати, котрого з братів взяти. Айбо були всі три такі худі, що вирішив песиголовець їх трохи підгодувати спочатку. А сам тим часом пішов в сарай, вибрав двох жирних овець, засмажив і з'їв.

Микола то все бачив крізь шпару в дверях і дуже зажурився. Не хотів він вмирати такою поганою смертю, та й братів йому було шкода. Став він думати, як би вберегтись від напасті.

— Мусимо щось робити, інакше згинемо,— сказав він братам.

Коли песиголовець ліг спати, Микола взяв велике поліно, пробрався в його кімнату і з усієї сили вдарив песиголовця по голові. Хоч і не вбив, але око вибив. Петро й Іван тим часом вискочили з хати й сховались помежи скелями.

Скочив з болю песиголовець, та так, що головою стелю проламав. А на горищі мав багато горіхів, і вони стали сипатись в дірку. Почув песиголовець, що горіхи сиплються, й каже:

— Добре, що горіхи сюди посипались. Тепер не втечеш від мене, чутиму де ти ступатимеш.

Микола злякався, сховався під лавку й сидить тихенько. А як минув перший страх, то став думати, як має обдурити песиголовця. Почав кидати горіхи в різні кути. Песиголовець думає, що то Микола ходить і давай бігати по хаті, щоби його зловити. Тоді Микола назбирав цілу жменю горіхів і кинув їх до дверей. Песиголовець вирішив, що Микола вискочив з хати, і кинувся у двір. Вибіг так швидко, що й двері не закрив. А за ним у відкриті двері вискочив і Микола.

— Ну тепер вже тебе не боюся. Ніц вже ти мені не зробиш! — крикнув песиголовцеві.

Спинився песиголовець і думає, як має відомстити своєму ворогові.

— Слухай, ти! Я подарую тобі дорогого персня. Йди бери його.

Микола здалека глянув на перстень, а той і справді дуже фаний. Лиш страшно Миколі підійти за перснем і почав казати, щоби поклав песиголовець персня на землю.

— Тепер бери, я тебе не зачеплю,— сказав песиголовець, поклавши перстень. А сам подумав: «Ти лиш візьми його, подивимось, що далі буде!»

Взяв Микола персня і лиш одів його на палець, як перстень почав кричати:

— Ходи, ходи!

Песиголовець вчув голос персня і погнався за Миколою. Даремно Микола намагався зняти перстень з руки: той ніби приріс до пальця.

Довго ганявся песиголовець за Миколою. Нарешті вхопив Микола топір і відтяв собі пальця. А тоді взяв його разом з перснем, вибіг на високу скелю і кинув в урвище. А перстень все кричить:

— Ходи, ходи!

Песиголовець побіг на голос, зірвався зі скелі і впав у провалля. Там він і згинув.

А Микола випустив овець з сараю, знайшов братів, і пішли вони додому. Були вже пастухи недалеко від села, як побачили, що женуться за ними інші

песиголовці. Але брати швидко перейшли з вівцями річку, і песиголовці не змогли їх наздогнати.

Прийшли брати в село, віддали овець хазяям і дістали за роботу хорошу платню. Потім поодружувались і, певне, дотепер живуть. Лиш відтоді вже ні один з братів, зачувши вночі незнайомий голос, не відкликався на нього.

© Тарас Капушак, ідея, впорядкування, художнє оформлення, 2006-2014

Контакти: info@kazky.org.ua

1. Перегляньте слова у словнику.

верховина	_____
найнятися	_____
застуменіти	_____
полонини	_____
вітерець	_____
полонина	_____
овца	_____
втекти	_____
заночувати	_____
багаття	_____
розводити	_____
зморити	_____

поніміти

жах

песиголовець

псяча голова

стеля

оговтатися

обдурити

відомстити

жменя

горіхи

зловити

нагнати

персень

файний

скеля

урвище

наздогнати

платня

одружитися

відкликатися

---

2. Дайте відповіді на питання.

1. Як звали братів?

---

2. Вони були бідні чи багаті?

---

3. Що брати вирішили робити?

---

4. Коли зібралися брати вернутися у село?

---

5. Чого їм пришлося заночувати у лісі?

---

6. Що почули вони у ночі?

---

7. Що зробилось с братами коли вони побачили песиголовця?

---

8. Якій вигляд мав песиголовець?

---

9. Чого пси не нагнали песиголовця?

---

10. Як ви вважаєте, чому б ати пішли за песігловцем?

---

11. Що хотів песиголовець зробити с братами?

---

12. Чого він зразу не став їх їсти ?

---

13. Що вирішив Микола робити?

---

14. Микола вби песиголовця? Що він їомц зробив?

---

15. Що сказав песиголовець, коли почув, що горіхи сиплються?

---

16. Що Микола став думати, як минув перший страх?

---

17. Як Микола обдурив песиголовця?

---

18. Як песиголовець відомстив ворогові?

---

19. Що за перстень дав песиголовець Миколі?

---

20. Чому Микола не сумів згяти перстня з пальця?

---

21. Що Микола мусів зробити, щоб зняти перстень?

---

22. Як згинув песиголовець?

---

23. Чі змогли інші песиголовці наздогнати Миколу з братами?

---

24. Як закінчилась казка?

---

3. Поставте слова в дужках у правильні форми.

1. Були вони такі бідні, що крім _____ (жива душа) нічого не мали.
2. Брати вирішили найнятись _____ (пастухи).
3. Вітер повіяв над _____ (полонини).
4. Погнали брати _____ (вівці) _____ (полонина).
5. Вівці втекли _____ (ліс), і ніяк пастухи не могли _____ (вони) звідтам вигнати.
6. Микола крикнув _____ (пси), щоби песиголовця нагнали.
7. Бери, я _____ (ти) не зачеплю.

4. Додайте відповідні слова у правильних формах.

1.

Погнали брати _____. Пасли _____ й літо. А як прийшла осінь, _____ в село. Лиш стали _____ з гір _____ піднялася буря. Вівці _____ до лісу, і ніяк пастухи не могли _____ звідтам _____. Прийшлося заночувати _____ Стали розводити _____, щоби _____ і висушити одяг. Якось назбирали _____ колодами сухого листя, _____ вогонь, _____ вечерю, а потім лягли й стали _____ казки розповідати. Довго їх повідали _____ сон їх не зморив. Раптом _____: хтось в лісі кричить:

— Буй, бу-у-уй!

2.

Йшли брати _____, а _____ прийшли до велетенських скель. Песиголовець _____ овець в сарай, а братів _____ в сінях. Сидять брати й не знають, що песиголовець розклав _____ вогонь, щоби засмажити на ньому _____, а то й всіх зразу. Як піч добре розтопилась, прийшов песиголовець і став вибирати, _____ з братів взяти. Айбо були всі три такі худі, що вирішив песиголовець _____ спочатку. А сам _____ пішов в сарай, вибрав двох жирних овець, засмажив і _____.

3.

А Микола випустив овець _____, знайшов братів, і пішли вони _____ . Були вже пастухи _____ села, як побачили, що _____ за ними інші песиголовці. Але брати _____ перейшли з вівцями _____, і песиголовці не змогли їх _____.

Прийшли брати в село, віддали овець _____ і _____ за роботу хорошу _____. Потім _____ і, певне, дотепер живуть. Лиш _____ ні один з братів, зачувши вночі незнайомий голос _____ на нього.

5. Додайте необхідні прийменники у речення.

1. Даремно Микола намагався зняти перстень _____ руки: той ніби приріс _____ пальця.
2. Песиголовець побіг _____ голос, зірвався _____ скелі і впав _____ провалля.
3. Вже ні один _____ братів, зачувши вночі незнайомий голос, не відкликався _____ нього.
4. Микола злякався, сховався _____ лавку й сидить тихенько.
5. Петро й Іван тим часом вискочили _____ хати й сховались _____ скелями.
6. Песиголовець думає, що то Микола ходить і давай бігати _____ хаті, щоби його зловити.
7. Микола здалека глянув _____ перстень, а той і справді дуже фаний.
8. Взяв Микола персня і лиш одів його _____ палець, як перстень почав кричати.
9. Микола все бачив _____ шпару в дверях і дуже зажурився.

6. Знайдіть у тексті дієприслівники та випішіть їх.

7. Знайдіть у казці різні дієслова руху та випішіть їх. Поясніть значення цих дієслів .

8. Знайдіть у тексті речення з «як, щоби, що, ніби, поки, лишь, айбо, але»

9. Напишіть свої речення, викоростовуючи конструкції «як тільки, якби, коли, нібі».

10. Викоростовуючи текст, перекажіть казку.